

# BAMSES LÄRAR- HANDLEDNING OM HÅLLBARHET

- en lärarhandledning för årskurs F-3





## Inledning

Vi på Sysav har gjort tidningen om hållbarhet tillsammans med Bamse-redaktionen. Sysav jobbar med att ta hand om alla sopor och se till att de kan bli till nya material eller till energi. Sopor blir det alltid, men vi vill inte att det ska bli onödiga sopor. Därför behöver vi allihop tänka lite annorlunda, speciellt vi vuxna. Den här handledningen handlar om hur vi kan undvika att det blir sopor.

Viktiga hälsningar,  
Sysav och lärarna Sarah & Sema

Kontakt Sysav: [visit@sysav.se](mailto:visit@sysav.se)

Kontakt Bamseredaktionen: [charlotta.borelius@egmont.se](mailto:charlotta.borelius@egmont.se)

### Om författarna

*Sarah Hederstierna och Sema Björk arbetar som förstelärare på Apelgårdsskolan i Malmö. Sarah undervisar i svenska som andraspråk samt de samhällsorienterande ämnena framför allt i år 7-9. Sema undervisar i engelska samt hem- och konsumentkunskap i år 6-9.*



### **Denna handledning tar avstamp i:**

- Bamse - en specialtidning om hållbarhet

*Detta arbete genomförs med fördel som ett ämnesövergripande arbetsområde.*

© RuneA



## Arbetsmoment 1: Återvinna och återanvända

Detta arbete genomförs med fördel som ett ämnesövergripande arbetsområde.

**Syfte:** Att eleverna förstår innebörden av begreppen återvinna och återanvända.

Att **återanvända** är att använda samma vara en gång till, varan har samma utformning som tidigare och används till samma sak. Exempelvis, en flaska som fylls med nytt innehåll eller en tröja som säljs eller ges vidare till en ny person som använder den som en tröja. Detta är det mest hållbara alternativet.

Att **återvinna** är att göra om en produkt och använda den till något annat, eller till samma sak. En använd konservburk för tomater kan bli en ny kaviartub. Flaskan kanske smälts ner och blir till en syltburk istället. Hållbarhetsvinsten är stor eftersom man använder det material som redan finns.

Gör en mindmap och diskutera följande frågor gemensamt i klassen:

- Vad innebär en resurs?
- Vilka resurser har jorden?
- Hur påverkas jorden av att vi använder oss av dessa resurser?

Läs igenom hela texten Sopmonstret, antingen enskild läsning eller gemensam högläsning.

Genomgång av de tre Å:na.

En EPA-övning är ett enkelt sätt att möjliggöra för alla elever att komma till tals.

**Enskilt** - Varje elev tänker själv.

**Par** - Eleverna pratar i par om sina tankar.

**Alla** - Elevernas tankar lyfts i storgrupp och samlas i en gemensam tankekarta på tavlan.





***Vad återvinner ni hemma och vad tror du att vi i klassen återvinner i klassrummet?  
Samla ihop elevernas gemensamma tankar.***

Sätt eleverna i grupper om 3-4 stycken. Dela ut A3-papper och dela pappret på mitten så att det blir två kolumner. Be eleverna ge kolumnerna rubrikerna:  
DETTA ÅTERANVÄNDER VI och SÅ HÄR KAN VI ÖKA ÅTERANVÄNDANDET.

I den första kolumnen ska eleverna lista saker som de återanvänder. I kolumn två ska eleverna ge konkreta tips på hur man kan utveckla och öka återanvändandet till exempel genom att ge byxorna till ett småsyskon eller sälja dem second hand. Varje elevgrupp redovisar vad de kommit fram till.

För att få till en förändring så behöver eleverna förstå vikten av återhållsamhet och fundera över vad man själv kan göra för att spara på jordens resurser. Detta kommer vi att arbeta med tillsammans med Rustan lite senare.

**Exit ticket:** Varför är det viktigt att vi sparar på jordens resurser?

***En exit ticket är en fråga som eleverna svarar på innan de lämnar lektionen.  
Svaret är ett kvitto på hur undervisningen nått fram.***

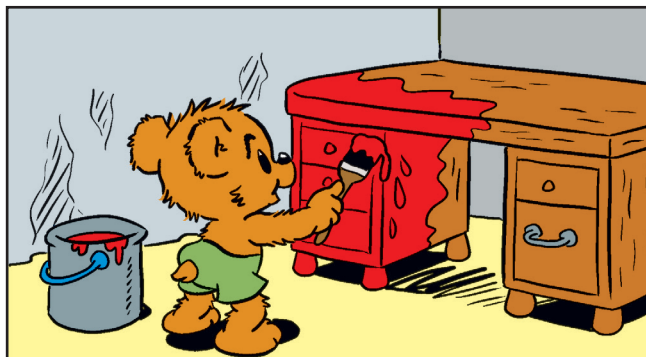


## Arbetsmoment 2: Praktiskt återbruk

**Syfte:** Att eleverna förstår innebörden av begreppen återvinna och återanvända.

Inför detta arbetsmoment bör eleverna ha fått instruktion om att ta med sig något hemifrån som man inte längre har någon användning av, för att kunna

skapa en ny sak av eller ett nytt användningsområde för materialet. Ge eleverna exempel på vad det kan vara för något; mjölkkartonger (kan bli krukor, fågelmatare mm), konservburkar (kan bli pennburkar, krukor mm), skokartonger (kan kläs om, bli en brevlåda osv).



Ett alternativ är att man får restmaterial från slöjdsalarna eller arbetar med uppgiften på slöjdlektioner.

**In ticket:** Varför är det viktigt att vi återanvänder saker? Samla ihop elevernas gemensamma tankar.

(En in ticket används för att pedagogen ska få en överblick över vad eleverna fick med sig från förra arbetsmomentet.)

Läs igenom texten *Ta hand om dina saker och miljön*.

Vad menar Skalman med "Med lite fantasi kan det som inte användes bli väldigt användbart"?

Pedagogen samlar ihop elevernas tankar kring citatet på tavlan/smartboard.

Eleverna ska nu med sina medtagna material designa nya produkter. De får inventera bland materialet som finns och börja skissa på sin produkt. Därefter börjar de med sitt bygge. Skalmans robot kan användas som inspiration. Tidsramen bestäms av pedagogen.

När alla är klara redovisar man sin nya produkt och dess användningsområde. När man inte har någon användning för den nya produkten längre är det viktigt att försöka plocka isär pysslen, så att de kan materialåtervinnas. Det är en förlust om sådant som kan återvinnas går till förbränning.



## Arbetsmoment 3: Rustans hus

**Syfte:** Att eleverna blir medvetna om återhållsamhet och hur viktigt det är att minimera sin konsumtion och att vi alla måste ta vårt ansvar.

Tänk dig att du är hemma och inga sopor får lämna huset. Hur gör du?

Pedagogen samlar ihop eleverna tankar på tavlan/smartboard.



Läs igenom texten *Rustans hus* enskilt eller som gemensam högläsning och diskutera innehållet.

Här utgår vi från ruta 5 i serien och eleverna får i grupp om 3-4 diskutera onödiga prylar som de har hemma. Denna diskussion mynnar ut i att eleverna får i uppdrag att ta med sig den mest onödiga prylen/saken de har.

De får vid nästa lektionstillfälle redovisa sin pryl.

När fick du prylen?

Har du själv önskat dig den?

Varför tycker du att den är onödig?



## Extrauppgift: Matrester

I texten skrivs det om att man kan laga pyttipanna med sina rester. Här skulle man gärna kunna ha ett samarbete med hem- och konsumentkunskapen och diskutera vilka fler rätter man kan tillaga med rester.

### Förslag 1:

Omelett: Gå igenom kylskåpet och ta fram rester; t ex "trötta" grönsaker, korv och ost. Vispa två ägg med 2 msk vatten och salt. Stek dina valda ingredienser och slå över äggblandningen. Toppa med ost.

### Förslag 2:

Quesadilla: Till detta behöver man två tortillabröd, ost och rester som t ex köttfärs, "trötta" grönsaker och annat man hittar i kylskåpet.

### Förslag 3:

Wok: Gå igenom grönsakslådan och ta ut alla grönsaker som ser "trötta" ut. Strimla grönsakerna till tunna stavar och stek dem i olja. Tillsätt soja, salt och peppar. Detta serveras med rester på nudlar, pasta eller ris.

Dessa rätter kan man variera på oändligt många sätt. Det är bara fantasin och resterna i kylskåpet som sätter gränser.



Du vet väl att barn kan tävla i Resterkocken med sina bästa restrecept? Läs mer på [resterkocken.se!](http://resterkocken.se)